

1. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde kurul-
tay her ne kadar bir danışma meclisi olarak
çalışsa da zaman zaman hükümdarın da
önünde yerini alabilmiştir. Yine İslamiyet
öncesi Türk devletlerinde töre her şeyin
üstünde tutulmuştur. Hükümdar da dahil ol-
mak üzere herkesin töreye uyması zorunlu
tutulmuştur. Kut, devleti yönetme yetkisinin
hükümdara Tanrı tarafından verildiğine ina-
nılmasıdır. Dolayısıyla kut inancının, hü-
kümdarın yetkilerini sınırlayıcı herhangi bir
etkisinden bahsedilemez.

CEVAP: D

2. • Türk devletlerinin boylar federasyonu
biçiminde örgütlenmesi: Yönetim
• Bulgarların Hıristiyanlığı kabul ederek
Slavlaşması: Kültür
• İpek yolu hakimiyeti için Çin'le mücade-
le edilmesi: Ekonomi

CEVAP: E

3. Asya Hun hükümdarı Mete Han, oluşturdu-
ğu onlu sistem ile askeri teşkilatlanmada,
ikili teşkilatla da yönetim şekli alanlarında
kendilerinden sonra gelen Türk devletle-
rine öncülük etmiştir. Fakat Asya Hunları
zamanında Türkler, kendilerine ait bir al-
fabe oluşturmamışlardır. Türklerin ilk milli
alfabesi Kök Türkler zamanında oluşturul-
muştur.

CEVAP: D

4. Uygurlar, yerleşik hayata geçen ilk Türk
devletidir. Bu durumun bir sonucu olarak
Uygurlarda yazılı edebiyat, hukuk, mimari
gibi alanlarda önemli gelişmeler yaşan-
mıştır. Sonuç olarak; Uygurların göçebe
hayattan yerleşik hayata geçmeleri kültür
ve medeniyet alanında diğer Türk devlet-
lerinden daha ileri seviyeye ulaşmalarında
etkili olmuştur.

CEVAP: A

5. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde insan
ve hayvan figürleri süsleme amacıyla kul-
lanılmıştır. Özellikle Uygurlar döneminde
gelişen duvar resimciliğinde günlük hayat,
sosyal konular veya av sahneleri anlatılır-
ken insan ve hayvan figürleri kullanılmış-
tır. İslam öncesi Türk sanatında süsleme
amacıyla kullanılan unsurlar arasında hat
yoktur. Hat, güzel yazı yazma sanatıdır. Bu
sanat dalı İslamiyet'le birlikte gelişen Türk
İslam sanatında -özellikle iç mimaride- süs-
leme amacıyla kullanılmıştır.

CEVAP: D

6. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde işleyen
hukuk sistemi ile ilgili olarak I, II ve III. ön-
cüllerde verilen bilgiler doğrudur. IV ve V.
öncüller yanlıştır. Çünkü Orta Asya Türk
devletlerinde sadece örfi hukuk denilen
töre hükümleri geçerliydi. Şer'i hukuk diye
bir şey yoktu. Dolayısıyla şer'i davalara
bakan mahkemeler de yoktu. IV ve V. ön-
cüllerde verilen bilgiler Türk – İslam devlet-
lerinde geçerli olan hukuk sistemi ile ilgili
doğru bilgilerdir.

CEVAP: E

7. Anadolu'ya İslamiyet'ten önce keşif ve ganimet amaçlı Türk akınları, Avrupa Hunları, İskitler ve Sibirler tarafından düzenlenmiştir. Uygurlar döneminde Türkler tarafından Anadolu'ya düzenlenen herhangi bir akın yoktur.

CEVAP: B

8. **Eski Türklerde görülen dini inanışla ilgili,**

- I.öncülde verilen bilgi yanlıştır. Çünkü, ölü gömme törenlerine "Yuğ" adı verilirdi. Kurgan, ölen kişinin eşyalarıyla birlikte gömüldüğü mezarlardır.
- II.öncülde verilen bilgi doğrudur. Hazarlar, Museviliği benimsemiş ilk ve tek Türk topluluğudur.
- III.öncülde verilen bilgi doğrudur. Balbal, mezarlara ölüne, sağlığında öldürdüğü düşman sayısı kadar dikilen küçük heykellerdir.
- IV.öncülde verilen bilgi yanlıştır. Çünkü, din adamlarına "şaman, kam veya bak-sı" denirdi. Şad, yabgudan sonra gelen unvandır.

CEVAP: B

9. Kök Türklerin 38 harfli, yukarıdan aşağıya ve soldan sağa doğru okunan Orhun yazısını, Uygurların ise 14 harfli sağdan sola doğru okunan bir yazıyı kullanmaları kendilerine özgü yazı kullandıklarını gösterir.

CEVAP: A

10. Orta Asya'nın yeryüzü şekilleri ve iklim özellikleri ilk Türk topluluklarının göçebe yaşam tarzını benimseyerek hayvancılıkla uğraşmalarında öncelikle etkili olmuştur.

CEVAP: C

11. Türk adını taşıyarak ortaya çıkmaları ve kendilerine özgü yazıya geçmeleri (Kök Türk – Orhon alfabesi) Kök Türklerin ulusçu bir devlet anlayışına sahip olduklarını gösterir. Doğu – Batı olmak üzere iki koldan yönetilmeleri Kök Türklerde federatif devlet anlayışının olduğunu gösterir.

CEVAP: D

12. Vandallar, Germen kökenli olup bir Türk topluluğu değildir.

CEVAP: E

13. Avarlar, Peçenekler, Hunlar ve Bulgarlar Hazar Denizi'nin kuzeyinden batıya göç ederek bugünkü Avrupa topraklarına yerleşmişlerdir. Türgişler ise Asya'da, Ötüken bölgesinde varlık göstermişlerdir.

CEVAP: B

14. **Verilen bilgilere göre,**

A seçeneğine ulaşılabilir. Çünkü Bizan-s'ın Margos Antlaşması'nın hükümlerine uymaması üzerine Attila, Bizans üzerine sefere çıkmıştır.

B seçeneğine ulaşılabilir. Çünkü bu antlaşma ile Attila, Bizans'ın ödediği vergiyi artırdığı gibi bazı sınır kalelerini de ele geçirmiştir.

C seçeneğine ulaşamaz. Çünkü bu seferden sonra Balkanların Türk yurdu olduğu kabul edilmemiş, sadece Balkanların yolu Avrupa Hunlarına açılmıştır. Yoksa Balkanlar, Osmanlı Devleti zamanında 1448 yılındaki İkinci Kosova Savaşı'nın kazanılmasıyla Türk yurdu haline gelmiştir.

D seçeneğine ulaşılabilir. Çünkü Attila, devletin çıkarları doğrultusunda Bizans'ı baskı altında tutma siyaseti izlemiştir.

E seçeneğine ulaşılabilir. Çünkü Bizans Avrupa Hunlarına ödediği vergiyi artırmıştır.

CEVAP: C

15. Soruyu seçeneklerde verilen nedenlerin hangi alanlarla ilgili olduklarını göstererek çözelim:

- Kuraklık : Coğrafi - Ekonomik
- Otlak ve tarım alanlarının daralması: Ekonomik
- Dış baskılar: Dış Siyasi
- Yaşanan toprakların artan nüfusa yeterli olmaması: Sosyal
- Boylar arası mücadele: İç Siyasi

CEVAP: E

16. Kavimler Göçü'yle ilgili olarak I. ve III. öncüllerde verilen bilgiler doğrudur. II. öncülde verilen bilgi ise yanlıştır. Çünkü Türklerin İslamiyet'le tanışmasında Kavimler Göçü'nün herhangi bir etkisi olmamıştır. Türklerin İslamiyet ile tanışmasında etkili olan gelişme 751 yılında gerçekleşen Talas Savaşı'dır.

CEVAP: D

17. Hikayeler ve destanlar sözlü, kitabeler ise yazılı edebiyat ürünleri arasında yer alır.

CEVAP: B

18. A seçeneğinde verilen bilgi doğrudur. Asya Hun Devleti'nin yıkılmasından sonra ortaya çıkan Avarlar, IV. yüzyılın sonlarında bugünkü Moğolistan'da bir devlet kurdular. Orta Asya'da kurdukları bu devlete Kök Türkler son verince (552) batıya göç ettiler. Orta Avrupa'da büyük bir devlet kurdular (562).

B seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Çünkü kendi adına para bastıran ilk Türk hükümdarı, Türgişlerin bilinen ilk hükümdarı Baga Tarkan'dır.

C seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Çünkü Kök Türk Devleti'nin kurucusu Bumin Kağan'dır. Teoman, Asya Hun Devleti'nin kurucusudur.

D seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Çünkü Asya'daki dağınık Türk boyları ilk kez Asya Hunları zamanında bir bayrak altında toplanmıştır.

E seçeneğinde verilen bilgi yanlıştır. Çünkü Emeviler döneminde Maveraünnehir bölgesinde fetihlerde bulunan

CEVAP: A

19. İlk Türk devletlerinde hükümdar çocukları olan tiginler, devlet yönetme konusunda deneyim kazanmaları için ülkenin çeşitli yerlerine şad unvanıyla yönetici olarak gönderilirdi. Bu uygulama daha sonra kurulan Türk devletlerini de etkilemiştir. Örneğin; Selçuklularda görülen atabeylik uygulaması, Osmanlılarda görülen lalalık uygulaması gibi.

CEVAP: B

20. I. Belli toprağı, halkı, hukuki düzeni olan siyasi topluluk: İl (Devlet)
- II. Hunlar ve Kök Türkler zamanında bahar mevsiminin başlangıcında düzenlenen büyük şölenlere verilen ad: Toy
- III. Siyasi örgütlenmenin en önemli kurumlarından biri olan hükümete verilen ad: Ayukı
- IV. Ölüler için düzenlenen cenaze törenleri: Yuğ

CEVAP: A

